

בגאווה שקטה

סא"ל (בדימוס) אפרים טלמון, מפקד ספינות מעפילים, ממפתחי הטיל "גבריא"ל", 1925-2009

אפרים טלמון

שלמה אראל, אומר שהיה "חלק מקבוצת אנשי שים נהדרת, סוטים אבירים שכל הזמן היה צריך לרסנם". אחרי פרישתו הביט בגאווה ובסיפוק על הניצחון הגדול של חיל הים במלחמת יום הכיפורים, בקרב הראשון בעולם בין ספינות טילים. אחרי 13 שנה בתעשייה האווירית פרש ב-1987, ובעקבות קריסת בריה"מ התמסר לקליטת העולים עם אשתו בת-אל, אם ילדיו נורית, נעמה ואבנר. ארוחות ערב שבת בכיתם עם 20 עולים אורחים היו דבר שבשגרה.

טלמון ישב במחנה המעצר בקפריסין, וביולי 1948 הוא נכנס עם 1,200 עולים לנמל חיפה, שהיה כבר בשליטה ישראלית, על סיפון נה של "כלנית" - יאכטה ששירתה את נשיא ארה"ב, תחת השם המחייב "מייפלאואר".

לאחר מלחמת העצמאות המשיך לשרת בחיל הים, למד בטכניון הנרסת חשמל ושרת כקצין חשמל באח"י "חיפה", המשחתת המצ'רית לשעבר "איברהים אל-אוואל". הוא היה נציג חיל הים בתעשייה האווירית, שנהובלת אורי אבן טוב פיתחה על בסיס הטיל "לוח" של רפא"ל את הטיל ים-ים "גבריא"ל"; זה הטיל שסייע לסטי"לים הישראלים להתגבר על הסי"לים הסוריים והמצריים, שטיליהם היו בע"ל טווח גדול יותר. הוא התמקד בתחום בקרת הגובה של הטיל, שהיה "לוחך ים". שר הביטחון לשעבר משה ארנס, או מנהל חטיבת הנדרסה בתעשייה האווירית, קודא לו "איש אציל, בעל תרומה משמעותית לפיתוח הגדול ההוא".

בחיל הים הקים טלמון את ענף מערכות נשק, שקלט את ה"גבריא"ל", ומפקד החיל דאז,

אפרים טלמון (טאומן) נולד בברלין ועלה עם הוריו ארצה ב-1933. הוא התגייס לגרוד הראשון של הפלמ"ח, ובפלוגה הימית עבר קורס מפקדי סירות וקורס חובלים. בינואר 1947 הפליג מנמל סט שבצרפת כמפקדה של "לנגב" - מפרשית עם מנוע עזר, עם 647 מעפילים, שסירבו בתחילה להירחס אליה, עד שטלמון הרגיעם בנועם הליכותיו.

בלילה הראשון חדרו מים לספינה, סיפר המלווה משה-דפני ז"ל, והמעפילים שאבו אותם ללא הרף. בסערה ליד סיציליה חישבה הספינה להישבר, וכשאלו המזון נשלחו שלושה מלחים לחוף אך הם נעלמו עם הכסף. טלמון ירד לחוף בעצמו, הביא מזון וההפלגה חורשה. "רק 21 יום ראיתי אותו", נזכר זאב (וילי) פינקוס מכי"פר הנשיא, "והוא לא מש מעיני 62 שנה. לולא הוא לא היינו מגיעים לארץ". בהיתקלות עם הבריטים בחוף קיסריה נהרג אחד המעפילים, הרברט לוז. בטרם נודע שמו, הזומן הציבור הלוויה המונית של "המעפיל האלמוני", ואוניית המעפילים הבאה נקראה על שמו.